

Pejlemærker og fokusområder for VUC Videnscenter 2022-24

Styregruppen for VUC Videnscenter har formuleret en række strategiske pejlemærker for indsatsen i VUC Videnscenter, samt tre fokusområder, der fungerer som emnemæssige overliggere for centrets initiativer. De strategiske pejlemærker og fokusområderne rammesætter centrets arbejde for perioden 2022-2024.

1.1 Strategiske pejlemærker

Formålet med VUC Videnscenter er at skabe grundlag for en vidensbaseret udvikling af VUC. VUC Videnscenter skal arbejde for at igangsætte og understøtte vidensbaseret udvikling af den pædagogiske praksis på VUC i samarbejde med repræsentanter for centrene, så VUC til stadighed udvikler sine uddannelser både i bredden og i dybden. Den genererede viden skal være brugbar og umiddelbar omsættelig på centrene. Det kan være forskningsbaseret viden, men også viden fra undersøgelser, evalueringer og erfaringsudvekslinger mv. som kan inspirere og udvikle sektoren. Styregruppen har formuleret en række strategiske pejlemærker til sikring af dette arbejde.

- **Pædagogisk ledelse.** VUC Videnscenter bør primært rette sit fokus mod mellemledere på VUC, da de er med til at sætte rammerne for den pædagogiske praksis på skolen og i undervisningen. Det er desuden også mellemlederen, som har den tætteste kontakt til lærerne og dermed også til den pædagogiske praksis og kerneopgaven.
- **Pædagogisk og didaktisk udvikling.** VUC's kerneopgave er at tilbyde almen kompetencegivende uddannelse til unge og voksne, som har behov for grundlæggende eller gymnasial undervisning. I lyset heraf er der behov for en pædagogisk og didaktisk udvikling og nytænkning med blik for det fælles og det særlige for vores forskellige kursistgrupper. Videnscentret skal have fokus på en løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og styrkelse af kvaliteten på vores uddannelser.
- **Vidensdeling og formidling.** VUC Videnscenter skal have fokus på udbredelse af og videndeling om pædagogiske tiltag, projekter, initiativer og arrangementer. Videnscentret skal initiere og understøtte vidensdeling i sektoren. Der er behov for at systematisere og dele den viden og praksiserfaring, VUC'erne hver især sidder inde med samt at sikre at denne understøttes af forskningsbaseret viden. God praksis, resultaterne af projekter og udviklingstiltag samt nye initiativer synliggøres på netværksmøder, seminarer og konferencer samt via nyhedsbreve og en løbende opdatering af centrets hjemmeside.
- **Netværk – interne og eksterne.** VUC Videnscenter skal bidrage aktivt til etablering, vedligeholdelse og styrkelse af interne og eksterne netværk og samarbejdsrelationer omkring aktuelle tematikker, som har relevans for centrets arbejde. De interne netværk forankres i sektoren, og har fokus på aktuelle problemstillinger samt kobling mellem forskning og praksis. I de eksterne netværk arbejdes der med at VUC's stemme og interesser gøres gældende, at sektorens arbejde og fokusområder synliggøres samt at videnscenteret opnår viden om aktuelle og relevante pædagogiske tiltag, projekter, perspektiver etc.

1.2 VUC Videnscenters fokusområder 2022-24

Videnscentret sætter fra 2022-24 fokus på 1) voksenpædagogik, samspil og samarbejde, 2) kursistgrupper og den mangfoldighed, de udgør samt 3) udvikling af sektorens arbejde med uddannelse for bæredygtig udvikling.

De tre fokusområder

- **Voksenpædagogik, samspil og samarbejde**
- **Mangfoldighed, kursistgrupper og undervisningskultur**
- **Uddannelse for bæredygtig udvikling**

1.2.1 Voksenpædagogik, samspil og samarbejde.

VUC har historisk sin oprindelse i en kompleks blanding mellem elementer fra den danske folkeoplysningstradition og skiftende regeringers ønsker om at opkvalificere befolkningen. VUC-kulturen bærer fortsat præg af både at rumme folkeoplysningens voksenpædagogiske idealer om ligeværdig dialog, rummelighed og demokratisk dannelse, og en mere strategisk arbejdsmarkeds- og beskæftigelsespolitik. Den to-årige HF-uddannelse, som efter gymnasireformen i 2016 muliggør optag af kursister direkte efter 9. klasse, er også med til at forme VUC-sektorens mangfoldige, aktuelle skolekulturer. De yngre kursister bidrager på forskellig vis både til at udfordre og udvikle det traditionelle voksenpædagogiske udgangspunkt for sektoren. Det er i dette spændingsfelt mellem demokratisk dannelse, almen uddannelse for mangfoldige målgrupper og kompetenceudvikling, at VUC's uddannelser, pædagogik og didaktik praktiseres og udvikles.

VUC tilbyder almene kompetencegivende uddannelser med voksenpædagogisk undervisning, som retter sig mod forskellige kontekster i kursistens aktuelle og fremtidige hverdagsliv. VUC har som uddannelsesinstitution altid tilpasset sig forandringer i samfundet. Uddannelsespolitiske og beskæftigelsespolitiske interesse og reformer bidrager til forskydninger af VUC's kursistgrupper. Den pædagogiske praksis på vores uddannelser bør bære præg heraf. Dette indebærer også brug af forskellige undervisningsformer, som imødekommer de aktuelle kursistgrupperes behov og uddannelsesveje, samt forskellige former for samarbejde mellem fag, undervisere og kursister samt mellem uddannelser og de forskellige afsender- og aftagergrupper (jobcentre, boligområder, videregående uddannelser, erhvervsuddannelser, virksomheder etc.).

VUC Videnscenter ønsker de næste tre år at bidrage til udvikling og styrkelse af en voksenpædagogisk undervisning. Dette involverer en undersøgende tilgang til hvorledes den pædagogiske praksis på VUC indeholder elementer som traditionelt og aktuelt knyttes til voksenpædagogik og demokratisk dannelse, og hvordan disse elementer kan styrkes i undervisningen. Samt en undersøgende tilgang til hvordan uddannelsen spiller sammen med de kontekster, som kursisterne kommer fra og orienterer sig imod, således at uddannelserne kan udvikles i samarbejde med konkrete afsender- og aftagergrupper for at styrke VUC's muligheder for at være en aktiv uddannelsespartner, i sit dækningsområde og nationalt. Særligt ønsker VUC Videnscenter at have fokus på hvorledes kursisternes kompetencer (almene, studiemæssige og faglige) målrettes konkrete aftagergrupper (fx i form af toninger, uddannelsespakker, fagpakker mv.).

Projekter eller initiativer under dette fokusområde kunne fx beskæftige sig med:

- ✓ Undervisning i relation til konkrete kontekster (videre studier, arbejde, medborgerskab, livsmestring, bæredygtighed, innovation etc.)
- ✓ Toning af forberedende forløb i samarbejde med konkrete uddannelser (EUD, gymnasial uddannelse, Erhvervsakademier, professionsuddannelse, universitetsuddannelse)
- ✓ Undervisning præget af deltagelse samt voksenpædagogisk og -didaktisk praksis
- ✓ Pædagogisk ledelse og forandringsledelse
- ✓ Samarbejde og partnerskaber med lokalmiljø og aftagergrupper

1.2.2 Mangfoldighed, kursistgrupper og undervisningskultur

VUC's kursistgrupper er mangfoldige. De kursister, der tager en uddannelse eller deltager i undervisning på VUC, er en sammensat gruppe - aldersmæssigt, socialt, økonomisk og kulturelt. Ligeledes udgør deres videre færd efter VUC en myriade af veje, uddannelses- og beskæftigelsesmæssigt. Kursister, der søger mod VUC, er ofte ikke lykkedes med at gå den lige vej i systemet. Der er således både kursister, som kæmper med ringe skoleerfaringer, motivation og færdigheder, og kursister, der har truffet et bevidst valg om uddannelse senere i livet – kursister som er både målrettede og modne. Og så er der alle dem midt imellem – og ved siden af.

VUC's uddannelser (avu, hf-enkeltfag, 2-årigt hf, FVU og OBU m.fl.) adskiller sig profil- og kursistmæssigt en del fra hinanden, men også inden for de enkelte uddannelser er mangfoldigheden stor. VUC står med andre ord over for kursistgrupper, der kræver meget forskellige tilgange og forståelser. Mødet mellem den for læringen afgørende trekant - kursist, underviser og undervisningskultur (indhold og praksis) – er i fokus, når vi taler mangfoldighed og kursistgrupper på VUC.

Videnscentret ønsker de næste tre år at fokusere på, hvordan VUC organisatorisk og pædagogisk løser kerneopgaven bedst muligt med særlig fokus på VUC's mangfoldige kursistgruppers behov. Hvordan kan undervisningen tilgodeses kursister med meget forskellige deltagerforudsætninger, fagligt og socialt, på samme tid? Hvordan kan vi nytænke vores uddannelsesstilbud, så de matcher vores kursistgrupper samt nationale og lokale udfordringer og behov hos for eksempel aftagerinstitutioner og i virksomheder.

Projekter eller initiativer under dette fokusområde kunne fx beskæftige sig med:

- ✓ Mangfoldighedens styrker og fællesskabelse
- ✓ Undervisningsdifferentiering (det fælles og det særlige)
- ✓ Klasserumskultur og -ledelse
- ✓ Læringsmiljø og læringsfællesskaber
- ✓ Tilstedeværelse, gennemførelse og læringsudfordringer

1.2.3 Uddannelse for bæredygtig udvikling

FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling adresserer det 21. århundredes grundlæggende globale udfordringer, og fungerer som ramme for handling for en mere bæredygtig fremtid. Vi skal tænke og agere anderledes, hvis vi skal nå målene. Uddannelserne har her en helt central rolle. Dette konkretiseres bl.a. med verdensmål 4.7, som stiller store krav til den pædagogiske praksis og undervisningen på alle uddannelser: *"Inden 2030 skal alle elever have tilegnet sig den viden og de færdigheder, som er nødvendige for at fremme bæredygtig udvikling..."*. Det handler om at sikre uddannelse til en bæredygtig fremtid for alle.

VUC's kerneopgave er næsten identisk med verdensmål 4, som handler om at sikre kvalitetsuddannelse til alle og livslang læring. Der er hermed allerede mange praksisser og tiltag, som

rummer uddannelse for bæredygtig udvikling på det sociale område. Dette arbejde skal vi fortsætte med og synliggøre. Men der er også praksisser, som har brug for at blive gentænkt. VUC'erne skal arbejde med uddannelse for bæredygtig udvikling i relation til alle tre bundlinjer: den social, den miljømæssige og den økonomiske. Dette gælder for hele skolen - i undervisningen, i driften og strategisk.

Uddannelse for bæredygtig udvikling skal tænkes ind i undervisningen i alle fag, fagligt, pædagogisk og didaktisk, men det skal også tænkes ind i hele skolens drift og strategi. Uddannelse for bæredygtig udvikling stiller krav til undervisning **om, for og som** bæredygtig udvikling. Det handler om at kursisterne både opnår en dybere forståelse af verdens sociale og miljømæssige udfordringer og lærer hvordan vi kan handle for at løse problemerne. Uddannelse skal bidrage til at fremme håb, handlemod og handlekraft for en mere bæredygtig fremtid. Dette stiller krav til at der i den pædagogiske praksis og organisering af undervisningen gives plads til aktiv deltagelse, medbestemmelse, eksperimenter, tværfaglighed, samarbejde, handling, innovation, kompleksitet, forandringsprocesser etc. Det kræver bæredygtig omstilling af hele skolen.

Videnscenteret ønsker de næste tre år at bidrage til at styrke sektoren og VUC'ernes arbejde for at verdensmålene bliver en naturlig del af undervisningen, integreres i den daglige drift og inddrages i den strategiske udvikling. Dette vil bl.a. foregå gennem forskellige former for arrangementer med fokus på viden- og erfaringsdeling, udvikling og videreudvikling af konkrete praksisser samt synliggørelse af VUC'ernes arbejde med verdensmålene og uddannelse for bæredygtig udvikling.

Projekter og initiativer under dette fokusområde kunne fx beskæftige sig med:

- ✓ Ledelse med fokus på bæredygtighed
- ✓ Interne netværk og forpligtende fællesskaber, herunder VUC Verdensmålsforum
- ✓ Verdensmålene for bæredygtig udvikling i den pædagogisk praksis
- ✓ Lokale partnerskaber omkring bæredygtig udvikling
- ✓ Samarbejde med andre aktører om uddannelse for bæredygtig udvikling

1.2.4 Arbejdet med fokusområderne

VUC Videnscenter arbejder med en vidensbaseret udvikling af sektoren. Det foregår bl.a. via følgende forskellige arbejdsformer og aktiviteter:

- ✓ Forsknings samarbejder
- ✓ Vidensopsamling
- ✓ Vidensdeling og erfaringsudveksling
- ✓ Formidling, dialog og sparring
- ✓ Samarbejde med relevante aktører og organisationer

Videnscentret konkrete aktiviteter er bl.a.:

- ✓ Initiering og understøttelse af forsknings- og udviklingsprojekter i sektoren
- ✓ Konferencer og seminarer (eksterne og interne)
- ✓ Temadage (på tværs af VUC'erne)
- ✓ Netværksarrangementer (fx Pædagogisk Ledelsesnetværk og VUC Verdensmålsforum)
- ✓ Nyhedsbreve og opdatering af website
- ✓ Deltagelse i faglige følgegrupper, arbejdsgrupper, referencegrupper og netværk.